

1. Столітній А. Концепція електронного кримінального провадження в Україні. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2018. № 4. С. 24–35. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/4-2018/stolitnij.pdf>.

2. Чигрина Г. Л. Перспективи запровадження міжнародного досвіду електронного кримінального провадження в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 2. С. 72–76. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2018/18.pdf.

Трень Т. О.

слухач магістратури 1 курсу

Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ

Захарко А. В.

доцент кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ
У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ: ДОСВІД США ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ДЛЯ УКРАЇНИ**

Практика використання безпілотних літальних апаратів (далі – БпЛА) військовослужбовцями Сполучених Штатів Америки (далі – США) бере свій початок з 2000 року. Наразі застосування БпЛА в США досягло такого рівня, що їх використовує більшість відділів поліції та шерифів для пошуково-рятувальних операцій, реагування на стихійні лиха, моніторингу натовпу, реконструкції дорожніх пригод, обстеження місця вчинення кримінального правопорушення.

Досліджуючи історичний аспект використання БпЛА для виконання службових завдань, вважаємо за потрібне зазначити, що практичне значення застосування вказаної технології було визначено ще в далекому 1972 році командуванням Військово-повітряних сил США, як технології «нуля смертей», керівна мета якої полягала в тому, що застосування дронів дозволяє виконувати бойові завдання, не жертвуючи життям та здоров'ям особового складу [1].

Незвичайне практичне втілення знайшло використання БпЛА правоохоронцями США в період активної фази коронавірусу. Однією з

американських компаній було розроблено програмне забезпечення, що дозволило з використанням дронів з повітря спостерігати та контролювати дотримання громадянами режиму носіння масок та соціальної дистанції. Цікавим досвідом використання БпЛА поліцейськими підрозділами США слугує також застосування їх для приборкання натовпу, спостереження за таборами бездомних, обґрунтування арештів [2-3].

Американським правоохоронним органам належить і першість щодо використання дрону, озброєного електрошокером, з метою арешту переслідуваного злочинця. Таке рішення обґрунтовувалося тим, що застосування озброєних електрошокером «Taser» дронів може зберегти життя працівникам поліції під час проведення небезпечних операцій. Водночас неприйняття суспільством ідеї, що безпілотники можуть бути обладнані якимось видом зброї, є перешкодою, яку треба подолати. Та попри те, що правоохоронним та законодавчим органам різних країн ще необхідно вирішити юридичні питання, пов'язані з використанням дронів, очевидно, що можливості поліції із залученням БпЛА, оснащеними електрошокерами, зростають [4].

Використання безпілотних літальних апаратів поліцією США є прикладом успішної інтеграції технологій у правоохоронну сферу. Досвід США може бути корисним і для України з огляду на кілька ключових аспектів. Вважаємо доречним сформулювати переваги використання БпЛА у правоохоронній діяльності:

- швидкість реагування – БпЛА здатні швидко діставатися місця події, в тому числі до важкодоступних місць, куди не в змозі дістатися транспортний засіб;
- зниження ризиків: використання дронів зменшує ризики для життя і здоров'я поліцейських, особливо тих, котрі несуть службу в регіонах України, де ведуться бойові дії;
- економічна ефективність, адже оперативні витрати на використання БпЛА є нижчими, ніж на традиційні методи моніторингу та реагування.

Перспективними напрямками використання БпЛА Національною поліцією України є наступні:

1. Патрулювання та моніторинг. БпЛА можуть ефективно використовуватися для патрулювання великих територій, зокрема міських районів, лісових масивів або прикордонних зон, що має особливе значення в умовах повномасштабної війни. Дрони можуть оперативно надавати інформацію про обстановку на місцевості, що дозволяє швидше реагувати на правопорушення та надзвичайні ситуації.

2. Розслідування кримінальних правопорушень. Дрони здатні надавати високоякісні зображення та відео, що можуть бути використані в якості доказів у кримінальному провадженні. До того ж, БпЛА можуть використовуватися для виявлення кримінальних правопорушень, спостереження за підозрюваними або для пошуку зниклих осіб.

3. Управління натовпом. Під час масових заходів, таких як протести, мітинги, концерти чи спортивні події, БпЛА можуть забезпечувати ефективний контроль за натовпом, допомагаючи виявляти потенційні загрози та швидко реагувати на інциденти.

4. Пошуково-рятувальні операції. У випадку стихійних лих, аварій чи інших надзвичайних ситуацій, БпЛА здатні швидко обстежувати великі площі для пошуку постраждалих, доставки медичних засобів або іншої необхідної допомоги.

5. Спостереження за дорожнім рухом. Дрони можуть використовуватися для моніторингу дорожньої ситуації, виявлення порушень правил дорожнього руху та забезпечення безпеки на дорогах. Також вони можуть бути корисними при розслідуванні дорожньо-транспортних пригод.

Впровадження дронів у діяльність української поліції вимагає комплексного підходу, що включає розвиток технічного оснащення, організаційні заходи, підготовку персоналу та співпрацю з громадськістю. Не можемо оминати увагою й той факт, що окремого врегулювання потребують положення Кримінально-процесуального кодексу України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» стосовно використання БпЛА як самостійного техніко-криміналістичного засобу під час проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів. Також нагальною необхідністю, на нашу думку, є розробка міжвідомчої інструкції «Про порядок використання БпЛА та застосування його результатів у криміналістичних цілях під час розкриття, розслідування та попередження кримінальних правопорушень» [5].

Підсумовуючи вищезазначене, вважаємо за потрібне зазначити, що з огляду на досвід США у сфері використання БпЛА підрозділами поліції, Україна має широкі перспективи в даному напрямку та може значно підвищити ефективність роботи правоохоронних органів. Застосування дронів має численні переваги, такі як швидкість реагування, зниження ризиків для життя поліцейських, економічна ефективність та можливість збору високоякісних доказів. Та для повноцінної інтеграції БпЛА в роботу поліції необхідно вирішити ряд викликів, котрі включають розробку нормативно-правових актів, що регулюють використання дронів, врахування питань захисту приватності громадян, подолання технічних обмежень та забезпечення належної підготовки персоналу.

1. Особливості застосування безпілотних літальних апаратів органами та підрозділами поліції: метод. рек. / А. А. Саковський, С. М. Наumenко, С. І. Кравченко, І. М. Єфіменко та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2022. 72 с.

2. Використання безпілотних літальних апаратів в діяльності Національної поліції: метод. рекомендації С. О. Шатрава, О. В. Джафарова, Д. Є. Денищук, І. В. Кріцак, О. В. Погорілець Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2022. 25 с.

3. Особливості застосування безпілотних літальних апаратів органами та підрозділами поліції: метод. рек. / А. А. Саковський, С. М. Наumenко, С. І. Кравченко, І.

М. Єфіменко та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2022. 72 с.

4. У США поліції дозволили використовувати для затримання порушників дрони з електрошокерами. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/u-ssha-politsiji-dozvolili-vikoristovuvati-dlja-zatrimannja-porushnikov-droni-z-elektroshokerami-66008.html> (дата звернення: 19.05.2024).

5. Кузьменко Є. В. Проблеми правового регулювання застосування безпілотних літальних апаратів у правоохоронній діяльності Національної поліції України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 4 (101). С. 82–88.

Трень Т. О.

слухач магістратури 1 курсу
Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ

Хашев В. Г.

доцент кафедри кримінального права
та кримінології Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ТА НАВЧАННЯ ЯК ОДИН З НАПРЯМКІВ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Основним завданням безперервної професійної освіти засуджених є вдосконалення зв'язків між системою підготовки кадрів і виробництвом, аби засуджені, які отримують професії в колонії, гарантовано могли працевлаштуватися після звільнення з місць позбавлення волі. Професійна підготовка та навчання засуджених має суттєвий позитивний вплив на їхнє майбутнє, а також на суспільство загалом. Необхідність такої підготовки зумовлена, на наш погляд, наступними позитивними наслідками, до котрих можуть призвести такі заняття:

— навички зайнятості — здобуття конкретних здібностей чи професії може допомогти засудженим знайти роботу після звільнення. Зазначене може включати опанування навичок виробничої роботи, інформаційних технологій, кулінарію, будівництво тощо;

— розвиток особистості — програми навчання можуть бути спрямованими на розвиток особистісних якостей, таких як комунікативні навички, управління стресом, розв'язання конфліктів, самоконтроль та